

– інтегровані, бінарні.

Урок пройде успішно, якщо педагог відповідально поставиться до підготовки до нього. На занятті виявляється професійна придатність педагога, вміння подати себе і свої знання, здатність вибирати вірні методики навчання. Для того, щоб підготувати урок, педагог повинен підібрати фактичний матеріал, що відповідав би останнім словом науки в розглянутому питанні. Вміти піднести факти так, щоб учні самі зробили відповідні висновки. На уроці необхідно застосовувати нові педагогічні технології, реалізовувати навчальні, виховні і розвиваючі завдання. Урок має бути барвисто оформленим. Варто заздалегідь подбати про підготовку ТЗН, підібрати наочність, постаратися застосувати нові методи навчання (можливо із застосуванням комп'ютерних технологій).

Література

1. Воротников И. А. Занимательное черчение. М., Высшая школа, 1990.
2. Вышнепольский В. С. Преподавание черчения в средних ПТУ. М., Высшая школа, 1986.
3. Заславська С. О. Підготовка майстра виробничого навчання до занять. Метод. реком. Донецьк, ДПО ІПП, 1999.
4. Кухаренко В. М., Олейник Г. О., Рыбалко О. В., Савченко М. В. Основы дистанционного обучения. Дистанционный курс: учебное пособие. Харьков: ХДПУ, 1999.
5. Макиенко Н. И. Педагогический процесс в училищах профтехобразования. М.: Высш. шк., 1983.
6. Махмутов М. И., Шакирьянов А. З. Учебный процесс с использованием межпредметных связей в среднем ПТУ. М.: Высш. шк., 1985.
7. Онищук В. А. Урок в современной школе. М.: Высш. шк., 1985.
8. Педагогический поиск. Методич. пособие под ред. Баженова И. Н. М.: Профиздат, 1987.
9. Педагогічний досвід Снегур Л. О. / Методичні розробки уроків теоретичного навчання. Херсон, ПТУ № 1, 2001.
10. Педагогічна книга майстра виробничого навчання / за ред. Н. Г. Нічкало. Київ, Вища школа, 1992.

УДК 377.687.1

Ковальчук Т. М.
майстер виробничого навчання
ДНЗ «Подільський центр професійно-технічної освіти»
Kovalchuktetyana@gmail.com

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

«Кожен рік, який ви працюєте, повинен збагачувати вашу технологічну лабораторію педагогічної праці».

В. О. Сухомлинський.

Поняття «компетентність» (лат. *competens* – відповідний, здібний) означає коло повноважень будь-якої посадової особи чи органу; володіння знаннями, досвідом у певній галузі. Під професійною компетентністю майстра виробничого навчання розуміють особистісні можливості майстра, які дозволяють йому самостійно й ефективно реалізовувати цілі педагогічного процесу. Для цього потрібно знати педагогічну теорію, уміти застосовувати її в практичній діяльності. Педагогічна компетентність майстра виробничого навчання – це єдність його теоретичної і практичної готовності до здійснення педагогічної діяльності.

Проблема узгодження вітчизняної педагогічної термінології й науки загалом із компетентнісним підходом полягає в тому, що науковці переважно користуються традиційною й зрозумілою тріадою «знання–уміння–навички», з якої виходить ціла низка категорій і понять. При цьому поняття компетенції також закономірно впливає зі співвідношення знань, умінь і навичок у певній галузі професійної діяльності. Такий науковий підхід є прийнятним, але не єдиним, про що свідчать зарубіжні наукові дослідження (Б. Оскарссон, С. Шо, В. Хутмахер, Г. Халаж, Дж. Равен).

Проблемі формування професійної компетентності майстра виробничого навчання присвячені численні дослідження українських вчених. Постійна робота над собою, самоосвіта та переймання досвіду у більш досвідчених колег – це щоденна праця, в результаті якої повинен народжуватись кваліфікований робітник. Ключовою проблемою у вирішенні завдання підвищення якості навчального процесу є активізація навчання учнів. Її особлива значущість полягає в тому, що процес навчання орієнтований не лише на сприйняття навчального матеріалу, але і на формування ставлення учня до самої пізнавальної діяльності. Яким чином активізувати учнів на уроці професійно-практичної підготовки? Які методи навчання доцільно застосовувати, щоб підвищити їхню активність? Над вирішенням цих завдань і повинен працювати майстер виробничого навчання. Організувати такий процес можливо за допомогою різних форм і методів навчання: як традиційних, так і інноваційних. У своїй роботі я використовую такі методи як: бесіда, приклад, наочний показ. Вони стимулюють учнів до активної співпраці, організації усвідомленого засвоєння вивченого; мотивації навчальної діяльності, орієнтованої на інтереси учнів; включення учнів у вирішення проблемних ситуацій; дидактичні ігри, групові форми роботи, проектну діяльність; стимулювання колективних форм роботи, розвиток взаємодії учнів у навчанні та інші.

Вважаю, що одним із шляхів розвитку професійної компетентності майстра виробничого навчання є самоосвіта та запозичення досвіду майстрів педагогічної справи. З метою підвищення рівня професійної компетенції майстра виробничого навчання є взаємовідвідування уроків. Створена система відвідування уроків запроваджена насамперед для аналізу професійної компетентності майстра виробничого навчання, визначення якості проведення уроків, послідовності викладання матеріалу на уроках виробничого навчання, міжпредметних зв'язків, дозування часу на кожному етапі уроку тощо. Поєднання творчої діяльності викладача та майстра виробничого навчання є

рушійною силою до спонукання творчої діяльності учня. Основним засобом, що дозволяє робити висновки про якість і ефективність проведення уроку, є педагогічний аналіз. Тому при відвідуванні уроків аналізується урок згідно із запропонованою формою, який обов'язково поєднує два аспекти – методичний і результативний.

Для того, щоб стати справжнім майстром своєї справи, майстрові виробничого навчання необхідно постійно вчитися, вчитися один у одного. І кращим побудником для цього повинен стати взаємообмін професійним досвідом, взаємонавчання, взаємодосконалення своєї виховної та викладацької діяльності.

Для успішного проведення занять майстрові виробничого навчання важливо добре підготуватися до них. Майстер повинен ясно та чітко уявляти собі, коли, чому і як навчати.

Підготовка до навчального заняття є заключною і вирішальною стадією всієї підготовчої роботи майстра. Від її повноти і старанності залежать результати навчання і виховання учнів, глибина і міцність засвоєння ними професійних знань, звичок і умінь, розвиток їхньої самостійності й активності.

На мою думку, найбільш ефективним за результатами є інтерактивне навчання, в основі якого лежать принципи безпосередньої участі кожного учня, що зобов'язує педагога зробити кожного учасника занять активним шукачем шляхів і засобів вирішення тієї чи іншої проблеми; взаємного інформаційного, духовного збагачення.

Отже, формат сучасного уроку – це урок з використанням ідеї *креативної* освіти, а інтерактивні технології, методи і форми навчання є оптимальними для вирішення суспільних завдань з формування майбутнього робітника з розкутим, критичним та креативним мисленням.

Тому я намагаюсь постійно шукати шляхи вдосконалення уроку. Актуальною є проблема розвитку в учнів пізнавальних інтересів, виховання потреби в знаннях і самоосвіти, формування вміння працювати з джерелами наукової інформації, відбирати необхідну для свого загального розвитку і майбутньої професійної діяльності.

Великого значення набула проблема активізації пізнавальної діяльності на уроках з використанням активних методів навчання, виконання учнями різних видів самостійної роботи, творчих і дослідницьких завдань.

Цікавими для теорії та практики є власні нестандартні уроки, для яких характерне таке структурування змісту й форми, яке викликає передусім інтерес в учнів і сприяє їхньому оптимальному розвитку і вихованню.

Бінарні уроки – нестандартні уроки з реалізації міжпредметних зв'язків. Це творчість двох педагогів, яка переростає у творчий процес учнів та формує в них аналітичне мислення, створює умови практичного застосування знань, навичок та умінь з різних предметів одночасно.

До загальних цілей бінарних уроків входить, по-перше, розвиток співробітництва педагогів; по-друге, переконання учнів у тісному взаємозв'язку між предметами, визначеним навчальним робочим планом. А це може впливати на підвищення значимості деяких предметів, які, на думку учнів, не настільки

важливі для опанування обраною професією.

Вважається, що безпосередній вплив на професійну діяльність майстрів, її ефективність і результативність забезпечує ціннісно-мотиваційна сфера, яка включає основні інтереси, потреби, мотиви, цінності та мотивацію їхньої методичної діяльності. Суттєву роль відіграють мотиви, які спонукають, спрямовують і регулюють професійну поведінку та спілкування майстрів, сприяють усвідомленню своїх потреб у постійному розвитку і самореалізації як суб'єкта методичної діяльності.

Отже, аналізуючи теоретичні джерела з проблеми формування та розвитку професійної компетентності майстра виробничого навчання, ґрунтуючись на принципах компетентнісного та суб'єктно-діяльнісного підходів, структуру методичної компетентності майстра можна представити як сукупність наступних компонентів: ціннісно-мотиваційного, когнітивного, діяльнісного, технологічного, рефлексивного і професійно важливих якостей. Ці компоненти відображають необхідний рівень їхньої підготовленості, що надасть їм можливість ефективно реалізовувати свої посадові компетенції, враховуючи сучасні освітні технології та сучасні тенденції розвитку виробничої сфери.

Література

1. Зязюн І. А. Філософія педагогічної якості в системі неперервної освіти / І. А. Зязюн. *Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка*. 2005. № 25. С. 13–18.

2. Сулима Т. С. Формування творчих педагогічних умінь як складової професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання / Т. С. Сулима. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2012. Вип. 32. С. 432–436.

3. Тархан Л. З. Теоретичні і методичні основи формування дидактичної компетентності майбутніх інженерів-педагогів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Л. З. Тархан. К., 2008. 40 с.

4. Юртаєва О. О. Розвиток професійно-педагогічної компетентності майстрів виробничого навчання в системі післядипломної педагогічної освіти: дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / О. О. Юртаєва. К., 2011. 366 с.

УДК 373.2.016:81-028.31

Ковтюх А. А.

студентка магістратури
Мелітопольського державного педагогічного
університету імені Богдана Хмельницького
Науковий керівник: **Федорова О. В.**
кандидат педагогічних наук, доцент,
директор навчально-наукового інституту
соціально-педагогічної та мистецької освіти
Мелітопольського державного педагогічного